

Ansprachen beim Gedenken 2006

Rechnitz, 26.März 2006

Kreuzstadl **emlékműnél elmondott beszéd** a Zalaegerszegi **Zsidó Hitközség** részéről.

Emlékezni és fejet hajtani jöttem ide az emlékműhöz, a keresztpajtához. Fejet hajtani a magyar munkaszolgálatosok, a magyar zsidók előtt, akiket kivetett a magyar társadalom, akiket meggyilkolt az eszeveszett kor, akiket nem fogadott be a világ. A huszadik század golgotája nem a békét, nem a nyugodságot, nem az alkotó munkához szükséges szakmai csendet hozta meg számukra, hanem a zsidótörvényeket, a kirekesztést, a megalázottságot s végül a megváltó halált. A megváltó halált a haláltáborok, a munkaszolgálat, az esztelen gyilkolni akaró és ebben örömet lelő fanatikuskok, és a csendes elfogadó tömeg hozta meg.

Felmerül a kérdés lehetett-e, volna tenni valamit? Elkerülhető lett volna az eszeveszett gyilkolás? Tudom, ha nincs a történelemben, de egyéni példák sokasága bizonyítja, hogy igenis voltak kik életük árán is az igazság, az emberi tisztesség pártján álltak és így is cselekedtek, pedig még ma sem ők a példaképek!

Itt Rohoncon Ők a példaképek, mert évről-évre emlékeznek, és fejet hajtának, mert évről-évre fontosnak tartanak valamit ez pedig a tisztelet, az emberi kiállás, az ébrentartás fontossága, az emlékek ápolása és továbbadása és nem utolsó sorban az a cselekedet, melyről a Prédikátorok könyve így ír.

"Hogyha együtt fekszenek is ketten, megmelegszenek; az egyedülvaló pedig mimódon melegedhetik meg!"

Igen itt mi Zalaegerszegi zsidók mindig megmelegsünk és ezért az érzésért köszönet és tisztelet. Itt most igéjük, hogy 2007-ben állni fog egy tábla ami büszkén hirdeti, hogy most már ketten melegedünk. Ennek szellemében helyezzük el az emlékezés koszorúját is.

Gedenkrede am 26.03.2006 beim Denkmal "Kreuzstadl" seitens der Jüdischen Glaubensgemeinde in Zalaegerszeg

Um sich zu erinnern und den Kopf zu beugen bin ich zu diesem Denkmal "Kreuzstadl" hergekommen. Den Kopf vor den ungarischen Arbeitsdienstlern, vor ungarischen Juden zu beugen, die von der ungarischen Gesellschaft ausgestoßen wurden, die von dem verlorengegangene Zeitalter, getötet wurden, die von der Welt nicht aufgenommen wurden. Das Golgatha des zwanzigsten Jahrhunderts hat nicht den Frieden, nicht die Ruhe, nicht die zur schöpferische Arbeit nötige berufliche Stille für uns mitgebracht, sondern die Judengesetze, die Ausgrenzung, Demütigung und zum Schluß den erlösenden Tod. Der erlösende Tod haben die Todeslager, der Arbeitsdienst, die sinnlos morden wollenden Fanatiker, die daran ihren Freuden hatten und die stille eingehende Menschenmenge gebracht.

Es taucht die Frage auf, wäre es möglich etwas zu tun? Wäre die tobsüchtige Morderei vermeidbar? Ich weiß, obwohl es in der Geschichte nicht erwähnt ist, gab es Menschen, die sich sogar um den Preis ihres Lebens für die Wahrheit, für die menschliche Ehrlichkeit erklärten und so haben sie gehandelt, obwohl sie leider auch heute noch keine Vorbilder sind.

Hier in Rohoncs sind sie die Vorbilder, da sie sich vom Jahr zu Jahr erinnern und ihren Kopf beugen, sie halten vom Jahr zu Jahr etwas für wichtig und das ist die Achtung, die menschliche Haltung, die Wichtigkeit des Aufbehaltens, die Pflege und das Weitergeben der Erinnerungen und nicht in letzter Reihe die Handlungsweise, worüber sich das Buch der Prediger so erinnert:

"Auch, wenn zwei beieinander liegen, wärmen sie sich; wie kann ein einzelner warm werden?"

Ja, wir Juden aus Zalaegerszeg wärmen uns hier immer und für dieses Gefühl empfangen Sie unseren Dank und Hochachtung. Wir versprechen hier und jetzt, das im Jahre 2007 hier eine Tafel stehen wird, die stolz berichtet, von jetzt an wärmen wir uns zu zweit. Auch in diesem Sinne legen wir den Kranz der Erinnerung ab.